

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Warszawa, dnia 20 lutego 2015 r.

**DOLiS/DEC-161/15/13409,13410
dot. DOLiS-[...]**

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., nr 267 z późn. zm.), art. 12 pkt 2, art. 22 oraz art. 18 ust. 1 pkt 2, art. 22 i art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1182 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi wniesionej przez Panią U. F. (zam. w [...] na brak uaktualnienia jej danych osobowych zawartych w księdze chrztów przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...] (z siedzibą: [...]),

nakazuję Proboszczowi Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...] (z siedzibą: [...]), przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Pani U. F. (zam. w [...]), polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Pani U. F. zawartym w jej „Oświadczeniu woli” z dnia [...] kwietnia 2014 r.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani U. F. (zam. w [...]), zwanej dalej Skarżącą, na brak uaktualnienia jej danych osobowych zawartych w księdze chrztów przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...] (z siedzibą: [...]), zwanego dalej również Proboszczem Parafii.

Skarżąca zarzuciła Proboszczowi Parafii, iż mimo złożenia przez nią oświadczenia woli o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego nie została o tym fakcie zamieszczona stosowna adnotacja w księdze chrztów.

Skarżąca w treści swojej skargi wskazała, iż cyt.: „[p]ismo, które skierowałam do proboszcza [...] tego kompetentnego do wykonania mojej apostazji posiadało wszystko co powinno mieć (...). Aby mnie już od Annasza do Kajfasza nie odsyłano, proszę o pomoc”.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje.

1. Skarżąca pismem z dnia [...] kwietnia 2014 r. skierowała do Proboszcza ww. Parafii oświadczenie, o treści: „[j]a U. F. urodzona [...] /sierpnia/1951 r. w [...] a obecnie zam. [...] – córka [...] i [...] z domu [...] w pełni świadoma swej decyzji oraz jej konsekwencji (...) z własnej, nieprzymuszonej woli – poświadczam przez to pismo: że nie chcę być uważana za członka Kościoła Rzymskokatolickiego - na podstawie Konstytucji Art. 53 § 1 i 2 Rzeczypospolitej Polski żądam by moje prawo do wolności religijnej wyrażając się w możliwości nie wyznawania żadnej, było uszanowane”.
2. W odpowiedzi na powyższe oświadczenie woli Skarżącej Proboszcz Parafii, pismem z dnia [...] kwietnia 2014 r., poinformował Skarżącą o procedurze formalnego wystąpienia z Kościoła Katolickiego (kopia pisma znajduje się w aktach sprawy).
3. W wyjaśnieniach odebranych przez Generalnego Inspektora od Księdza Proboszcza zostało wskazane, iż cyt.: „[k]ierując się wytycznymi >>Zasady postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła” Konferencji Episkopatu Polski z dn. 27.09.2008, dalej zwanymi >>Zasady Postępowania” a opartymi na Liście Okólnym z wyjaśnieniami odnośnie do faktu formalnego wystąpienia z Kościoła Katolickiego, wydanym przez Papieską Radę do spraw Tekstów Prawnych z dnia 13.03.2006 roku, oraz Kodeksem Prawa Kanonicznego Kościoła Rzymskokatolickiego, dnia [...] 04.2014 wystosowałam pisemną odpowiedź Pani U. F. iż nie mogę tego uczynić ponieważ:
 1. Osoba dokonująca apostazji, zgodnie z >>Zasady postępowania<< p.5 może to uczynić tylko w obecności Proboszcza swego kanonicznego miejsca zamieszkania (ja nim nie jestem) i dwóch pełnoletnich świadków. Pani U. F. została ochrzczona w Parafii [...]... z siedzibą w [...], a obecnie zameldowana w [...], więc kompetentnym proboszczem do przyjęcia apostazji jest proboszcz parafii [...] a nie proboszcz parafii chrztu, o czym została powiadomiona Skarżąca. 2. W związku z tym, że zgodnie z przepisami kościelnymi, nie jestem proboszczem kompetentnym do przyjęcia apostazji (gdyż postąpiłbym niezgodnie z obowiązującym mnie prawem kościelnym), byłem zobowiązany prawem, przesłania Pani U. F. odpisu aktu chrztu z księgi parafialnej, gdyż jest on konieczny do dokonania apostazji >>Zasady postępowania<< p. 6. Odpis aktu chrztu został sporządzony na podstawie Księgi ochrzczonych parafii. Zgodnie z (Kodeksem Prawa Kanonicznego Kan. 877 par. 1) proboszcz miejsca udzielenia chrztu ma obowiązek niezwłocznie odnotować fakt zawarcia chrztu. Dane osobowe z ksiąg parafialnych są wykorzystywane tylko do celów duszpasterskich. Skoro Pani U. F. wystąpiła z prośbą o apostazję, to zgodnie z >>Zasady postępowania<< p. 6 konieczne było sporządzenie kopii aktu chrztu celem okazania Proboszczowi, którego jurysdykcji Pani F. podlega, zgodnie z (Kodeksem Prawa Kanonicznego Kan. 518). Kopia akty chrztu została wysłana na adres zainteresowanej i nikt z osób postronnych nie mógł mieć do

niego wglądu. Decyzja o wykorzystywaniu tego dokumentu, w jakimkolwiek celu, należała tylko i wyłącznie do Pani U. F. Ja tylko zastosowałem się obowiązujących mnie wytycznych >>Zasady postępowania<<. 3. Zgodnie z >>Zasady postępowania<< p. 7 nie wywołuje skutków kanonicznych oświadczenie wysłane drogą pocztową. Aby akt formalnego wystąpienia z Kościoła został uznany za skuteczny kanonicznie, winien być dokonany przez osobiste złożenie własnoręcznie podpisanego pisma >>Zasady postępowania<< p. 6. U Proboszcza miejsca zamieszkania, a nie u Proboszcza miejsca chrztu, a tego nie dopełniła Skarżąca. 4. W związku z niemożliwością procedowania przeze mnie aktu apostazji, gdyż według Prawa Kanonicznego nie jestem jej Proboszczem, odmówiłem Pani U. F. dokonania tego, powiadamiając ją o tym w tym liście z dnia [...].04.2014, którego kserokopię dołączam do niniejszego pisma.”

W tym stanie faktycznym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Skarżąca przedmiotem swojej skargi uczyniła zarzut nieprawidłowości w procesie przetwarzania jej danych osobowych przez Proboszcza Parafii. Zarzuciła niewykonanie ciążącego na Proboszczu Parafii – jako administratorze danych osobowych – obowiązku uaktualnienia danych osobowych, polegającego na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji, iż wystąpiła z Kościoła Katolickiego. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, działając na podstawie i w granicach kompetencji przyznanych mu ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1182, z późn. zm.) zwanej dalej także ustawą, przeprowadził postępowanie administracyjne, w toku którego ustalił, iż Proboszcz Parafii nie dokonał wnioskowanego przez Skarżącą sprostowania jej danych osobowych.

Wskazać należy, iż przepis art. 43 ust. 2 ustawy stanowi, iż w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl natomiast przepisu artykułu 43 ust. 1 pkt 3, z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Kościół Rzymskokatolicki niewątpliwie należy do instytucji o uregulowanej sytuacji prawnej bowiem jest instytucją, której funkcjonowanie zostało unormowane w Konstytucji RP, w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach, nad którymi umowa międzynarodowa ma pierwszeństwo. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust 2). Stosunki

między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5).

Wskazać w tym miejscu należy, iż w wyroku z dnia 27 marca 2013 r. (sygn. akt I OSK 932/12) Naczelny Sąd Administracyjny odnosząc się do umorzenia przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych postępowania toczącego się w analogicznym przedmiocie wskazał, iż cyt.: „[w] art. 43 ust. 1 pkt 3 jest mowa o danych dotyczących osób należących do kościoła. Tak zdefiniowany zbiór nie zawiera danych dotyczących osób nienależących do kościoła. Dane osób nienależących do kościoła tworzą zbiór odrębny, nawet jeśli dane są przetwarzane na potrzeby kościoła i jeśli są zgromadzone na materialnych nośnikach danych zawierających zarówno dane osób należących, jak i osób nienależących do kościoła. Okolicznością przesądzającą o zakwalifikowaniu danych do jednego ze zbiorów jest rzeczywista przynależność lub brak przynależności osoby, o której dane chodzi, do kościoła (por. Janusz Barta, Paweł Fajgielski, Ryszard Markiewicz „Ochrona danych osobowych. Komentarz”, LEX 2011, teza 6 do art. 43). Ustalenie tej przynależności nie może być oderwane od chwili rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie ochrony danych osobowych. GODO ma bowiem, tak jak każdy organ administracji publicznej załatwiający sprawę w formie przewidzianej w art. 104 § 1 Kpa w związku z art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych, obowiązek wydania decyzji w oparciu o stan faktyczny i prawny z daty orzekania. Przepisy art. 32 ust. 1 pkt 6 oraz art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych nie wprowadzają odmiennej regulacji w tym zakresie. (...) Przepisom materialnym odpowiadają pełne bądź ograniczone kompetencje GODO, przy czym zakres uprawnień, w zależności od osób, których dane dotyczą, został określony w art. 43 ust. 2. Wobec przetwarzania danych wrażliwych z art. 27 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3, GODO zachowuje pełne kompetencje, w tym także wskazane w art. 12 pkt 2. Wobec danych dotyczących wyłącznie członków kościoła, przetwarzanych w warunkach określonych w art. 27 ust. 2 pkt 4, GODO nie przysługują uprawnienia wymienione w art. 43 ust. 2 ustawy”.

Analiza ww. przepisów prawa, jak i orzecznictwa sądów administracyjnych prowadzi do wniosku, że decydującym dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy aktualnie Skarżąca jest członkiem Kościoła Katolickiego. Faktyczne pozostawanie przez Skarżącą członkiem Kościoła Katolickiego spowoduje, iż kompetencja do wydania przez Generalnego Inspektora merytorycznej decyzji w sprawie zostaje wyłączona mocą przepisu art. 43 ust. 2 ustawy, zaś pozostawanie przez Skarżącą poza wspólnotą tego Kościoła przesądzi o możliwości korzystania przez organ z ww. kompetencji.

Przywołać w tym miejscu także należy argumentację Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażoną w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (sygn. akt I OSK 129/13), w którym Sąd, w analogicznej sprawie, odnosząc się do autonomicznej działalności Kościoła Katolickiego podniósł, iż cyt.: „[w]skazana autonomia nie oznacza jednakże braku jakiegokolwiek podporządkowania kościoła lub związku wyznaniowego przepisom powszechnie obowiązującego prawa np. o ochronie danych

osobowych. Inaczej mówiąc, w tych kwestiach, które nie zostały mocą aktów prawnych przekazane kościołom lub związkom wyznaniowym do ich wyłącznego decydowania, zastosowanie znajdą przepisy prawa powszechnie obowiązującego, o ile oczywiście regulują konkretne zagadnienie. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż nie jest rolą sądów administracyjnych ani tym bardziej organów administracyjnych ocenianie wewnętrznych regulacji danego kościoła lub związku wyznaniowego w zakresie np. skuteczności i wymagań ustanowionego – tymi wewnętrznymi przepisami – aktu apostazji. Jak wyżej wskazano, zarówno kwestie związane z wstąpieniem jak i wystąpieniem z danego kościoła lub związku wyznaniowego są ich sprawą wewnętrzną, o ile nie dotyczą uprawnień lub obowiązków danego podmiotu o charakterze zewnętrznym, gwarantowanych przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Z uwagi na to, że sprawa niniejsza dotyczy ochrony danych osobowych oraz wolności sumienia i wyznania, mamy w niej do czynienia z podstawowymi prawami obywatela, ułożonymi w sferze prawa powszechnego. W konsekwencji sprawa ta musi zostać oceniona na gruncie przepisów powszechnie obowiązujących, tj. Konstytucji RP i ustaw. (...) ocena skuteczności oświadczenia skarżącego o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego w kontekście prawa powszechnego była obowiązkiem organu (...)”. Analogiczne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (I OSK 1487/12), 24 października 2013 r. (I OSK 1828/12) i z 24 października 2013 r. (I OSK 1372/12).

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, iż Skarżąca zwróciła się do Proboszcza Parafii o uaktualnienie swoich danych osobowych w ww. zakresie, wskazując jednocześnie, iż występuje z Kościoła Katolickiego. W odpowiedzi na ww. wystąpienie Ksiądz Proboszcz poinformował Skarżącą o przepisach wewnętrznych Kościoła Katolickiego regulujących kwestię apostazji, od których zastosowania uzależnił dokonanie wnioskowanej przez Skarżącą adnotacji. Z punktu widzenia prawa kościelnego, Skarżąca – z uwagi na niezastosowanie się do ww. procedury – pozostaje nadal członkiem Kościoła Katolickiego.

Odnosząc jednak powyższe stanowisko Proboszcza Parafii do zapatrywań wyrażonych w tym przedmiocie przez Naczelny Sąd Administracyjny, podkreślić należy, iż kwestia skuteczności wystąpienia przez zainteresowaną osobę z Kościoła Katolickiego nie może być rozpatrywana na gruncie regulacji wewnętrznych tego związku wyznaniowego. Bezpornym jest, iż Skarżąca złożyła Proboszczowi Parafii, tj. administratorowi swoich danych osobowych, oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego wraz z wnioskiem o uaktualnienie w tym zakresie swoich danych osobowych w księdze chrztów. Uznać zatem należy, iż Skarżąca wyraziła dostatecznie jasno swoją wolę co do dalszej przynależności do tego związku wyznaniowego. Wolność w zakresie przynależności do związku wyznaniowego, zagwarantowana przepisami Konstytucji oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. poz. 1965 z późn. zm.) nie może zostać ograniczona przepisami wewnętrznymi związku wyznaniowego. Jak bowiem wynika z przepisu art. 2 pkt 2a rzonego aktu prawnego, korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności należeć lub nie należeć do kościołów i innych związków wyznaniowych.

Przepis art. 35 ust. 1 ustawy stanowi, iż w razie wykazania przez osobę, której dane osobowe dotyczą, że są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem ustawy albo są zbędne do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, administrator danych jest obowiązany, bez

zbędnej zwłoki, do uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania danych, czasowego lub stałego wstrzymania przetwarzania kwestionowanych danych lub ich usunięcia ze zbioru, chyba że dotyczy to danych osobowych, w odniesieniu do których tryb ich uzupełnienia, uaktualnienia lub sprostowania określają odrębne ustawy. Biorąc powyższe pod uwagę, Proboszcz Parafii winien niezwłocznie usunąć uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych Skarżącej, stosownie do nakazu sformułowanego w niniejszej decyzji.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak na wstępie.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1182 z późn. zm.), art. 129 § 2 w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.), strona niezadowolona z niniejszej decyzji, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa) z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.